

tökéletesen megbízhatóak legyenek – a Corvina esetében ezt egészen biztosra vehetjük.

Ez a kötet két olyan kultúrát mutat be, amelyek öröksége sokkal erősebben formálta Európát, mint a legtöbben hinnénk, ezért mindkettőjük ismertetése sok meglepetéssel, sok új ismerettel szolgál. A föníciaiakról olvashatjuk, milyen széleskörű kereskedelmi kapcsolatrendszert építettek ki hajósokként, telepesekként, gyarmatosítókként, s ezzel milyen kiterjedt kulturális közvetítő tevékenységet folytattak. Gyarmataik a legfontosabb kereskedelmi útvonalak mentén helyezkedtek el, megvetették a lábukat az égei térségben, Észak-Afrikában, Szicília, Szardínia, Málta, Ibiza szigetén, az

Ibériai-félsziget déli tájain, s kereskedőkként Észak-Európába is eljutottak. Művészetük is jelentős részben más népek kultúráinak ötvözetére épült, amit ők bámulatos szintekre fejlesztettek. Csodás mesterműveik gyönyörű válogatását láthatjuk e kötetben, sokuk az alkotó technikák igen magas fejlettségéről is tanúskodik.

Ugyanez teljes joggal elmondható az etruszkok sok itt bemutatott műremekéről is. Arról is igen meggyőző képet kapunk, hogy milyen fejlett kultúrát hozott létre ez a nép. Földjük nagyon gazdag volt természeti és ásványi javakban, így erős mezőgazdaság és kohászat adta kultúrájuk alapját. Ezzel jelentős szerephez jutottak a távolsági kereskedelemben, s vele

a kulturális cserében is. Könnyű ráéreznünk, hogy a római civilizációra tett hatásuk korunkig is elér. Bizonyítékok mutatják, hogy ők tanították meg a rómaiaknak az ábécét és a számokat, s szintúgy az építkezés, a művészet és a vallás sok elemét. Igen érdekes vonása a kultúrájuknak, hogy a sírépítészetük a világi építészetüket utánozta, s ezzel nagyon fontos forrásul szolgál ahhoz, hogy megismerhessük hajdani életüket. Az itt sorakozó remekeik közül pedig kiemagaslanak a bámulatos kerámiaák, szobrászati alkotások, kisplasztikák.

*Osman Péter
a közgazdaságtudomány
kandidátusa*

LÁMFALUSSY SÁNDOR

Pénzügyi válságok a fejlődő országokban

*Tanulmányok a globalizált pénzügyi
rendszer sérülékenységéről*

Akadémiai Kiadó, 2008

Lámfalussy Sándor a pénzpiacok működésének egyik nemzetközileg legjobbnak elismert mai szakértője. 1929-ben Kapuváron született, 1953-ban szerzett diplomát a belgiumi Leuveni Katolikus Egyetemen. 1976-ban a világ központi bankjai közötti együttműködés elsőszámú intézményének, a Nem-

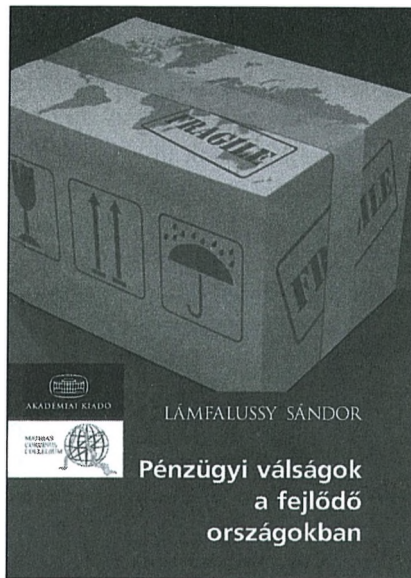
zetközi Fizetések Bankjának (BIS) osztályvezetője, 1985–1993 között annak vezérigazgatója. 1994-ben a megalakuló Európai Monetáris Intézet elnöke, e pozíciójában kulcs szerepet játszott az euró megteremtésében, és az ehhez elengedhetetlen egységes európai pénzügyi politika kereteinek megszer-

vezésében. Ezért az „euró atyjaként” is nevezik.

Lámfalussy kiemelkedően nagy rendszertechnikai elemző a pénzpiacok korszerű működése, és az ehhez kapcsolódó prudenciális szabályozások terén. Így különösen izgalmas ez a kötete, amelynek lényegét az alcíme még job-

ban fogalmazza meg: Tanulmányok a globalizált pénzügyi rendszer sérülékenységről. Tudjuk, ez a sérülékenység most fenyegető kockázatként jelentkezik. A globalizáció egyetlen, szervesen összefüggő rendszerré tette a pénz- és tőkepiacokat. Ennek következtében korábban nem tapasztalt összefüggések kötik egymáshoz – olykor nem éppen racionális módon – e piacok részeit (pl. a földrajzi térben távoli országok eseményei befolyásolják más országok valutájának árfolyamát), és ebben a térben akadálytalanul – olykor szökőárként – terjednek szét a történések kiváltott hatásai, köztük olyanok is, amelyek igen kedvezőtlen következményeket idéznek elő gazdasági területek, vagy akár egész nemzetgazdaságok számára. Ilyenek a nagyobb válságok, összeomlások átterjedő hatásai, amelyeket Lámfalussy itt a már bevett, és igen találó kifejezéssel fertőzésként említ. Amint írja, a pénzügyi globalizáció szinte definíciószerűen növeli a fertőzések veszélyét, s az jelenti a Nagy Kérdést, hogy átveheti-e a regionalizációs szindróma jellegű fertőzések helyét egy valóban globális fertőzés, akár a fejlett világban is, a pénzügyi közvetítők és piacok rendszerszintű hatásán keresztül. Tudjuk, mára ez a kérdés világunk egyik legfenyegetőbb problémájává vált.

Könyvében ezt a kritikus jelentőségű témát, a pénzügyi globalizáció és a nemzetközi pénzügyi rendszer sebezhetősége közti összefüggést vizsgálja négy nagy, a fejlődő piacokat érintő válság, valamint a hírhedt dotcom-buborék elemzése révén, és kifejti a véleményét a válságmegelőzés és -kezelés számos aktuális kérdéséről. Mondanivalójának szak-

mai értékét nagyban emeli, hogy mindebben jelentős mértékben támaszkodik a pályafutása során, magasrangú „vezérkari tisztként” szerzett, kivételesen gazdag tárgyi ismereteire és személyes tapasztalataira. E kötetről tudni kell, hogy Lámfalussy előadásain alapul. Érdeemben ez azt jelenti, hogy – az előadások természete szerint – elsősorban a nagyobb összefüggéseket és a téma legfontosabb jellemzőit vázolja fel, és azokon túl nem bocsátkozhat a részletek boncolgatásába. Ez kifejezetten előnyös azoknak az olvasóknak, akik a témáról szakmailag tökéletesen megbízható, a fő vonalakat és összefüggéseket felmutató áttekintést akarnak kapni anélkül, hogy a – számukra esetleg már szükségtelenül megterhelő – részletekbe is el kelljen merülniük. Aiket viszont a részletek is érdekelnének, azok innen kiindulva nyilvánvalóan meg tudják keresni azokat maguknak.

Szakmai – és pénzügyi gazdaságtörténeti – ismertetésként és elemzésként a kötetet talán a legjobban kétrétegűként jellemezhetjük a szerint, hogy milyen tudás

kell a benne foglaltak megértéséhez. Ahhoz, hogy átlássuk a benne leírt események tartalmát, folyamataik és mozgatóerőik fő vonalait, többé-kevésbé elegendő az alapos tájékozottság a pénzügyek vonatkozó területein. Ahhoz viszont, hogy a teljes jelentésükig követni tudjuk az itt ki nem fejtett utalásokat, s még inkább a mélyebb összefüggéseket, a finomabb szakmai részleteket, már kellene az alaposabb – posztgraduális, vagy tartalmukban azzal egyenértékű – ismeretek is. Egy jellemző példát kiemelve: az ember vagy tudja, hogy mi a currency board, és mire szolgál, s akkor érti a vonatkozó részt, vagy nem, és akkor az egyéb tudásából aligha képes ezt kitalálni.

Mindazoknak, akiknek szakmai ambíciója, vagy munkaköri kötelessége, hogy értsék a pénz- és tőkepiacok működését, ez a könyv a tiszta, feltétlenül megbízható tudás kincsesbányája, s mint ilyen, az előbbieknél nélkülözhetetlen, az utóbbiaknak kötelező olvasmány. Mondanivalójának magva a legjobban talán abban összegezhető, melyek a legfőbb tényezők, amelyek válságokat generálhatnak a mai viszonyok között a globalizált pénzpiacokon, és ebből milyen tanulságok vonhatók le a válságok kivédése céljával, az időszerű tennivalók tekintetében. Részletesen szól arról, hogy súlyosbítja vagy enyhíti-e a pénzügyi globalizáció a piaci problémákat; hogy mit tehetünk a válságok megelőzésére, s melyek az optimális válságkezelési politika, azaz a válságmenedzsment megalkotásának fő elemei.

*Osman Péter
a közgazdaságtudomány
kandidátusa*